

**Toespraak gehouden door de heer Luc LAVRYSEN, Voorzitter van het Grondwettelijk Hof, ter gelegenheid van de installatie van de heer Rechter Willem VERRIJDT op de plechtige zitting van het Hof van 16 november 2022**

**Discours prononcé par M. Luc LAVRYSEN, Président de la Cour Constitutionnelle, à l'occasion de l'installation de M. le juge Willem VERRIJDT, à l'audience solennelle de la Cour 16 novembre 2022**

Dames en Heren, in al uw titels en hoedanigheden,

Mesdames et Messieurs, en vos titres et qualités,

Sehr geehrte Damen und Herren,

Op de dagorde van deze plechtige zitting staan twee punten : vooreerst de installatie van de heer rechter Willem VERRIJDT en vervolgens de installatie van mevrouw de rechter Kattrin JADIN door mijn Franstalige collega Pierre NIHOUL.

Deux points figurent à l'ordre du jour de cette audience solennelle : d'abord, l'installation de monsieur le juge Willem VERRIJDT, ensuite, l'installation de madame la juge Kattrin JADIN par mon collègue francophone Pierre NIHOUL

Auf der Tagesordnung dieser formellen Sitzung stehen zwei Punkte: erstens die Amtseinführung von Herrn Richter Willem VERRIJDT und dann die Amtseinführung von Frau Richterin Kattrin JADIN durch meinen französischsprachigen Kollegen Pierre NIHOUL.

Ik zou vooreerst graag degenen willen bedanken die het Hof met hun aanwezigheid hebben vereerd. Wij zijn verheugd hen te mogen verwelkomen bij deze voor het Hof bijzonder belangrijke gelegenheid.

Je tiens à remercier celles et ceux qui ont bien voulu honorer la Cour de leur présence. La Cour est ravie de les accueillir en cette circonstance particulièrement importante pour elle.

Ich möchte denen danken, die den Verfassungsgerichtshof mit ihrer Anwesenheit beehrt haben. Wir freuen uns, sie zu diesem für den Hof sehr wichtigen Anlass begrüßen zu dürfen.

Rechter Willem VERRIJDT is geboren te Leuven op 15 juli 1981. Hij werd door de Senaat met een zeer ruime meerderheid voorgedragen en vervolgens door de Koning benoemd tot rechter in het Grondwettelijk Hof bij koninklijk besluit van 21 maart 2022. Hij legde de eed af op 28 maart 2022 in handen van Koning Filip op een leeftijd van 40 jaar, toen hij goed 8 maanden ouder was dan de minimumleeftijd voorgeschreven bij artikel 34 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof. Hij werd meer bepaald voorgedragen en benoemd op grond van artikel 34, § 1, 1°, c), zijnde in België tenminste vijf jaar het ambt van referendaris bij het Grondwettelijk Hof hebben bekleed. Hij is dus zeker geen onbekende voor het Hof, vermits hij, nadat hij met brio geslaagd was in het daartoe ingerichte aanwervingsexamen, op 1 februari 2008 in dienst trad als referendaris en hij die functie uitoefende tot zijn eedaflegging als rechter, gedurende iets meer dan 14 jaar. Daarmee is hij de derde rechter die op grond van die bepaling werd benoemd. Bovendien mezelf was dat het geval met rechter Riet LEYSEN, die hij opvolgt ingevolge het bereiken van de leeftijdsgrens op 14 maart 2022. We hebben reeds de gelegenheid gehad rechter LEYSEN te vieren naar aanleiding van haar emeritaat.

Daarmee is rechter VERRIJDT de jongst benoemde rechter in het Hof ooit. Rechter JADIN, die zo dadelijk wordt geïnstalleerd, was 42 jaar bij haar benoeming, wijlen voorzitter Michel MELCHIOR 43 jaar, ikzelf 44 jaar, rechter KHERBACHE 47 jaar, en voorzitter NIHOUL 49 jaar, om mij te beperken tot diegenen die veertigers waren bij hun benoeming.

Rechter VERRIJDT studeerde af als licentiaat in de rechten aan de KU Leuven in 2001. Hij werd er vervolgens voltijds assistent aan het Instituut voor Constitutioneel Recht en bleef dit tot hij referendaris werd bij het Grondwettelijk Hof. In die periode was hij ook monitor, leertrajectbegeleider en examenombudsman voor de eerste bachelor rechter, vertegenwoordiger en lid van het bureau van de Permanente Onderwijscommissie Rechten, lid van de assistentendelegatie en van de bewakingscommissie van de faculteit Rechtsgeleerdheid. Daarna was hij er deeltijds praktijk-assistent tot 2011, waarna hij deeltijds vrijwillig wetenschappelijk medewerker werd aan het *Leuven Centre for Public Law* tot in 2017 en vervolgens praktijklector. Hij was niet enkel betrokken bij onderwijsactiviteiten, maar was ook sterk betrokken bij het rechtsonderzoek en is een zeer actief auteur van rechtsgeleerde bijdragen. Hij was ook redactielid, eindredacteur en hoofdredacteur van *Jura Falconis*, rechtspraakmedewerker en thans redactiesecretaris van het *Tijdschrift voor Bestuurswetenschappen en Publiekrecht*, lid van de hoofdredactie van de *Bibliotheek Grondwettelijk Recht*, van de *Ius Commune* Onderzoeksschool, lid, bestuurslid en ondervoorzitter van het Centrum voor Recht, Onteigening en Waardering en *Fellow* bij het *European Law Institute*.

Hij heeft reeds een zeer indrukwekkende lijst van publicaties op zijn naam. Zo was hij co-editor van 12 boeken, auteur of coauteur van 45 tijdschriftartikelen en bijdragen in boeken, 5 noten, 10 kronieken en meer dan 30 andere publicaties en evenzovele lezingen. Zijn publicaties hebben betrekking op een brede waaier van onderwerpen uit het publiek- en grondwettelijk recht, de grondrechten, de rechtspraak van het Grondwettelijk Hof, het EU recht en de rechtspraak van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens en het Hof van Justitie van de Europese Unie, de verhouding tussen het Grondwettelijk Hof, het Europees Hof voor de Rechten van de Mens en het Hof van Justitie.

Ik kom daar nog op terug.

Als referendaris was hij voor een langere of kortere periode werkzaam voor de rechters Trees MERCKX-VAN GOEY, Riet LEYSEN en Danny PIETERS en voor de emeriti voorzitters Marc BOSSUYT, André ALEN en Etienne DE GROOT, en, eerder sporadisch, ook voor mezelf. Hij nam belangrijke zogenaamde collectieve taken op zich, wat betreft de bibliotheek, de opvolging van de Europese rechtspraak, de redactie van bijdragen voor internationale bijeenkomsten en de ondersteuning van het voorzitterschap en alles wat daarbij komt kijken.

Rechter VERRIJDT is dan ook bijzonder goed voorbereid op zijn nieuwe functie en dat hebben we reeds kunnen ervaren in onze beraadslagingen.

Deze tijd, waarin we geconfronteerd worden met een ondenkbaar geachte illegale en gruwelijke oorlog aan de grenzen van de Europese Unie, met al het daaraan verbonden menselijk leed, de veroorzaakte immense materiële en milieuschade, en de ruimere energiecrisis die daarvan het gevolg is, toont aan dat de bescherming en de versterking van de rechtstaat meer dan ooit nodig is. De graduele afbrokkeling van de democratie, de rechtstaat en de afbouw van de grondrechten in de Russische federatie hebben dit alles mogelijk gemaakt.

Het Grondwettelijk Hof tracht binnen zijn bevoegdheid de rechtsstatelijkheid te beschermen. We moeten dit doen in Europees verband, ook al omdat in een aantal lidstaten van de Europese Unie de rechtstaat zeer sterk onder druk staat. Het Europees Hof voor de Rechten van de Mens en het Hof van

Justitie van de Europese Unie spelen een cruciale rol in de verdediging van de rechtstaat op respectievelijk pan-Europees en EU niveau.

In zijn arresten houdt het Grondwettelijk Hof terdege rekening met de rechtspraak van die rechtscolleges. De laatste jaren komt de rechtspraak van het EHRM in groeiende mate aan bod in onze rechtspraak, in 2021 was dat in nagenoeg 30 % van onze arresten het geval, de rechtspraak van het Hof van Justitie was in ongeveer 20 % van de arresten aanwezig en in ongeveer evenveel gevallen werd gerefereerd aan diverse internationaalrechtelijke teksten. Sinds zijn oprichting heeft het Grondwettelijk Hof talrijke prejudiciële vragen gesteld aan het Hof van Justitie. Een rubriek van de website van het Hof wordt overigens gewijd aan de aan het Hof van Justitie gestelde prejudiciële vragen. Op dit ogenblik zijn we aan 40 arresten toe, waarbij vaak meerdere prejudiciële vragen zijn gesteld aan het Hof van Justitie. Volgens de President van dat Hof, Koen LENAERTS, zijn we daarmee olympisch kampioen onder de grondwettelijke hoven. Als we naar de meest recent beschikbare cijfers kijken zoals vermeld in het Jaarverslag 2021 van het Hof van Justitie, komen de collega-grondwettelijk hoven inderdaad ver achter, met 7 prejudiciële verwijzingen door het grondwettelijk hof van Italië, 6 door dat van Letland, 5 door dat van Oostenrijk, 3 door dat van Slovenië, en verder 2 verwijzingen door de grondwettelijk hoven van Duitsland en Litouwen, telkens 1 door dat van Frankrijk, Luxemburg, Polen, Slovaakse en Spanje, en geen enkele door de grondwettelijk hoven van Bulgarije, Hongarije, Kroatië, Malta, Portugal, Roemenië en Tsjechië.

Het zal moeten blijken of na de in het vooruitzicht gestelde ratificatie door België van het Protocol nr. 16 bij het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens, *Advisory Opinions* van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens over principiële vraagstukken inzake de interpretatie van de rechten en vrijheden erkend door het Verdrag en zijn Protocollen, al dan niet noodzakelijk zullen blijken te zijn voor de rechtspraak van het Hof.

Het Hof is sinds 1990 lid van de Conferentie van Europese Grondwettelijke Hoven. Die verenigt een veertigtal Europese grondwettelijke hoven of analoge instellingen die belast zijn met grondwettigheidstoetsing. Het Grondwettelijk Hof steunde de beslissing om het lidmaatschap van het Grondwettelijk Hof van de Russische Federatie en het geassocieerd lidmaatschap van het Grondwettelijk Hof van Wit Rusland op te schorten na de inval in Oekraïne in februari dit jaar, waarna het Grondwettelijk Hof van de Russische Federatie zelf zijn lidmaatschap heeft beëindigd. De Russische Federatie heeft daarna ook zijn lidmaatschap van de Raad van Europa opgezegd, waardoor het met ingang van 16 september 2022 niet langer partij is bij het Europees Verdrag voor de Rechten van Mens en waardoor het Europees Hof voor de Rechten van de Mens niet meer bevoegd is voor zaken tegen Rusland, ingediend na die datum. Voor de Russische bevolking die het slachtoffer is van schendingen van mensenrechten is dat natuurlijk geen goede zaak.

Het Hof is ook van in den beginne vertegenwoordigd in de *Joint Council on Constitutional Justice* die in 1990 is opgericht door de Europese Commissie voor Democratie door Recht (de zogenaamde Venetiaanse Commissie), een adviesorgaan van de Raad van Europa. Het Hof is ook lid van het *Superior Courts Network*, een netwerk dat is opgericht in 2015 door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens om de uitwisseling van informatie mogelijk te maken tussen de hoogste rechtscolleges van de lidstaten van de Raad van Europa en van het *Judicial Network of the European Union* sinds de oprichting ervan in 2018 door het Hof van Justitie.

Het Hof heeft actief deelgenomen aan de conferentie "*EUnited in diversity: between common constitutional traditions and national identities*", die op 2 en 3 september 2021 plaatsvond in de Letse hoofdstad Riga, een gezamenlijk initiatief van het Grondwettelijk Hof van Letland en het Hof van Justitie. Omdat we geloven in de noodzaak van intensieve dialoog en samenwerking tussen de

grondwettelijke hoven en het Hof van Justitie, en die noodzaak recentelijk alleen maar groter is geworden, zijn we intensief betrokken bij de organisatie, samen met de Hoge Raad van Nederland, het Grondwettelijk Hof van Luxemburg en het Hof van Justitie van een tweede dergelijke conferentie die volgend najaar zal plaatsvinden in Den Haag.

We zijn er van overtuigd dat rechter VERRIJDT, gelet op zijn expertise en belangstelling, een gewaardeerde bijdrage zal kunnen leveren aan de grondwetstoetsing in die meerlagige rechtsorde waarin het Hof zijn opdracht dient uit te voeren.

Geboren in Leuven, gestudeerd in Leuven, academisch actief in Leuven, woonachtig in Leuven, waren we toch enigszins verbaasd te vernemen dat hij een tijd geleden zijn geboortestad verliet om in Temse, in de provincie Oost-Vlaanderen, te gaan wonen. Daarvoor is natuurlijk een goede reden, hij heeft wellicht de liefde gevolgd in de persoon van zijn echtgenote Michelle DAELEMANS, die er recent Omgevingsambtenaar is geworden. Met zijn benoeming als rechter en haar aanstelling als omgevingsambtenaar, is er wel een einde gekomen aan een echtpaar van referendarissen, vermits zij referendaris was bij de Dienst voor Bestuursrechtscolleges, meer bepaald de Raad voor Vergunningsbetwistingen. Hun zoon Louis is recent leerplichtig geworden en kan opgroeien aan de boorden van de Schelde, in de streek ook wel "het water" genoemd. We woonden overigens bijna in dezelfde gemeente. In 864 werd Temse namelijk aan de Blandinusabdij te Gent geschonken door de Graaf van Vlaanderen en het bleef tot 1460 in beheer van een riddervoogd van die abdij.

Het is tijd om te besluiten.

Dames en heren, beste genodigden, met groot genoegen verklaar ik de heer Willem VERRIJDT geïnstalleerd als rechter in het Grondwettelijk Hof. Ik breng hem graag de hartelijke gelukwensen van het Hof over en betrek daar graag zijn echtgenote bij. Ik verzoek zijn secretaresse haar dan ook een boeket bloemen te overhandigen als blijk van erkentelijkheid.

Ik dank u voor uw aandacht.

Merci pour votre attention.

Ich danke Ihnen für Ihre Aufmerksamkeit.